

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนร่วม
ทางการเมืองกับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*

THE STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN HIGH SCHOOL STUDENTS INVOLVED
IN POLITICS AND TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT IN SOCIAL STUDIES,
RELIGIONS AND CULTURES

¹ชยกร ชุ่มมงคล Chayakorn Chummongkhon ²อชิระ อดุตมาน Achira Uttaman

^{1,2}มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Chayakornchummongkhon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนร่วมทางการเมืองกับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบแบบสำรวจ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองและการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยรวม สัมพันธ์กับพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม ในทิศทางเดียวกันในระดับความสัมพันธ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ระดับพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมมีระดับรวมระดับพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, พฤติกรรมทางการเมือง

Abstract

The purposes of this research were: 1) to studying the relationship between the behavior of high school students who participate in politics. with the teaching and learning of social studies, religion and culture 2) to study the behavioral patterns of political participation of high school students. This research is a survey research. Using quantitative research methods and qualitative research data collection. The research tools include a questionnaire on the political engagement behavior of high school students and the management of teaching and learning in social studies, religion, and culture. Interviews regarding political engagement behavior and the management of teaching and learning in social studies, religion,

*Received: October 17, 2023, Revised: December 17, 2023, Accepted: December 17, 2023.

and culture are also conducted. Summary of research results found that 1) The overall management of teaching and learning in social studies, religion, and culture is positively correlated with politically engaged behavior among high school students. This relationship is statistically significant at the .01 level. 2) The overall level of politically engaged behavior among high school students, when considered as a whole, falls within the moderate range, with an average score of 3.16.

Keywords: Teaching and Learning Management in Social Studies, Political Participation, Political Behavior

บทนำ

การเติบโตขึ้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับนักเรียนในโรงเรียน นับเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจอย่างยิ่ง อย่างที่ไม่เคยมีครั้งใดที่จะมีกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนแสดงการเคลื่อนไหวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมาอย่างนี้ เฉพาะปี 2563 มีกลุ่มนักเรียนที่ก่อตั้งกลุ่มขึ้นมาเฉพาะเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองถึง 47 กลุ่มตามจังหวัดต่างๆ (กนกรัตน์ เลิศชูสกุล, 2564) จากงานวิจัยที่ผ่านมาที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของดวงแก้ว จันทระสระแก้ว (2550) มีข้อเสนอที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้นักเรียน “กลุ่มนักเรียนเพื่อประชาธิปไตย” เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองว่าครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ในขณะที่สถานศึกษามีบทบาทน้อยมากในการเรียนรู้ทางการเมืองจึงเสนอให้รัฐบาลทบทวนและวางแผนเพื่อส่งเสริมให้มีประวัติศาสตร์เหตุการณ์ทางการเมืองเพื่อสรุปเป็นบทเรียน และจัดให้มีโครงการเลือกตั้งสนามเล็กขนานไปกับการเลือกตั้งจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุวัฒน์ มัธยมนันท์ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดคือปัจจัยจากครอบครัว ในขณะที่ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนคือหลักสูตรในการเรียนการสอนในโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ไม่ได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองเท่าที่ควร อีกทั้งระบบโรงเรียนยังอยู่ในรูปแบบของหลักการอำนาจนิยมที่ไม่ได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าที่จะมีส่วนร่วมกับประเด็นทางสังคมหรือประเด็นทางการเมืองเท่าที่ควร โดยเฉพาะหลักสูตรการศึกษาไม่ได้มีส่วนในการผลักดันให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่รัฐมุ่งใช้เพื่อขัดเกลาให้พลเมืองเป็นไปตามที่รัฐมุ่งหวัง ดังที่ เรมอนด์ วิลเลียมส์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของอำนาจรัฐกับชุดข้อมูลที่รัฐต้องการนำเสนอต่อพลเมืองว่า “เป็นการเลือกบรรจุสิ่งที่ต้องการจะให้คนยอมรับลงไปเป็นหลักสูตนั่นเอง” (แอปเปิ้ล ไมเคิล, 2529) สอดคล้องกับงานของ Manabu Sato ศาสตราจารย์ด้านการศึกษามหาวิทยาลัยโตเกียว และ Tracy Lynn Steffes อาจารย์สอนประวัติศาสตร์และการศึกษามหาวิทยาลัยบราวน์ (Tracy Lynn Steffes, อ้างใน ฌ็อง-ฌัก เลียวไพโรจน์, 2561) ที่ว่า รัฐขัดเกลาคนให้เป็นพลเมืองในอุดมคติโดยใช้หลักสูตรการศึกษาที่รัฐสร้างเป็นมาตรฐานความรู้ผ่านแบบเรียนต่างๆ เป็นเครื่องมือเพื่อพิทักษ์รักษาความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมให้กับรัฐและชนชั้นนำของรัฐ จากการศึกษาของนฤมล นิมนวล (2559) และกัปฤทัย ปุณกันนท์ (2552) ที่ใช้กรอบแนวคิดอำนาจนำของ Antonio Gramsci อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของหลักสูตรและแบบเรียนของไทยในแต่ละยุคสมัย โดยรัฐพยายามอธิบายความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐและพลเมืองผ่านเนื้อหาในแบบเรียนใน

ฐานะเป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการขัดเกลาทางการเมือง ทั้งนี้เนื้อหาในแบบเรียนจะได้รับการคัดสรรจากกลุ่มอนุรักษ์นิยมภายในกระทรวงศึกษาธิการให้เหมาะสมกับอำนาจทางความคิดและวัฒนธรรมที่ควบคู่ไปกับการครองอำนาจทางการเมืองในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้น การศึกษาในระบบจึงถือเป็นเครื่องมือที่ทำให้รัฐสามารถครอบงำความคิด ความเชื่อและทัศนคติของพลเมืองเริ่มตั้งแต่เมื่อเขาสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับ ในประเทศไทยทุกคนจะต้องเข้ารับการศึกษาระบบของรัฐภายใต้ระบบการศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) มาตรา 11 และมาตรา 17 ที่ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กมีหน้าที่ดูแลให้ลูกหรือบุคคลในการดูแลให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับโดยเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนเก้าปี เริ่มตั้งแต่เด็กที่อายุย่างเข้าเจ็ดปี จนถึงย่างเข้าปีที่สิบหก

การพัฒนาหลักสูตรในแต่ละยุคสมัยภายใต้ปรัชญาการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้การจัดการศึกษาตอบสนองต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่ใช้ในปัจจุบันมีวิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระมุข โดยกำหนดสมรรถนะที่สำคัญให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างเป็นวิจรณ์ญาณ และการคิดเป็นระบบ ความสามารถในการแก้ปัญหา ที่จะเผชิญแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ความสามารถในการสื่อสารที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเพื่อเจรจาต่อรองในการขจัดและลดปัญหาความขัดแย้ง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเรียนรู้การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เพื่อนำกระบวนการต่างๆ ที่เป็นประสบการณ์สั่งสมไปใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับการที่นักการศึกษาหลายท่านได้ระบุถึงเป้าหมายของสังคมศึกษาว่าเป็นวิชาเพื่อเตรียมคนให้เป็นพลเมืองที่ดี (Social Studies as Citizenship Education) เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้าน ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม ตลอดจนการแสวงหาความรู้รอบตัวอย่างไม่หยุดนิ่ง ทั้งเรื่องที่เป็นไปในประเทศและของสังคมโลก เพื่อให้เข้าใจ และเกิดความตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้องค์ความรู้ของสังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้รับแนวคิดมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งวางตัวเป็นประเทศเสรีประชาธิปไตย ดังนั้นนักการศึกษาเหล่านี้จึงพยายามอย่างยิ่งที่จะวางเป้าหมายของวิชาสังคมศึกษาเพื่อจัดการศึกษาให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในแนวทางประชาธิปไตย (NCSS, 2021) โดยสร้างความเข้าใจและผลกระทบในการมีส่วนร่วม (participate effectively) ในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย และฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยแก่นักเรียนให้เป็นผู้ที่สนองตอบต่อการกระทำของรัฐ มีเสรีภาพในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมในการตัดสินใจนโยบายของรัฐด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเห็นได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ว่าการกระทำดังกล่าวของนักเรียนที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีความเกี่ยวข้องอย่างไรกับสิ่งที่นักเรียนเหล่านั้นได้รับจากการที่ต้องอยู่ภายใต้ระบบการศึกษาของรัฐ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เป็นวิชาที่รัฐใช้ในการขัดเลาะ ปลุกฝังความรู้ ทักษะ และค่านิยมให้เกิดพลเมืองในอุดมคติที่รัฐต้องการตามที่ได้วางเป้าหมายไว้ อีกประการหนึ่ง งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผ่านมาส่วนใหญ่ไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับบริบทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียน เพราะมองระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเพียงแค่การเลือกตั้ง งานวิจัยเล่มนี้จึงต้องการศึกษารูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และผลการศึกษาจากงานวิจัยเล่มนี้จะทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนร่วมทางการเมืองกับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่การจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนร่วมทางการเมือง กับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายศึกษาในปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 2 จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 2,477 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับตอบแบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 2 จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) โดยใช้ตารางคำนวณของ Taro Yamane เพื่อตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 400 คน 2) กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive sampling) คัดเลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 5 คน

2. ระเบียบวิธีในการวิจัย แบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ: การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) 2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ: การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4. วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม 2) ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ตามที่กำหนดในกรอบแนวความคิดในการวิจัย 3) กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนนิยามตามลักษณะที่ต้องการศึกษา 4) ร่างแบบสอบถามโดยเขียนข้อความให้มีความครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามศัพท์เฉพาะ 5) นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น 6) นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน (Index of Item objective congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ทีเกณฑ์ค่า $IOC \geq 0.5$ 7) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอกรรมการอีกครั้งหนึ่ง 8) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์และมีความเหมาะสมไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาค (Coefficient Cronbach's Alpha) 9) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่าง

4.2 วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่มีลักษณะของข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-end Questions) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและกำหนดข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผู้วิจัยศึกษาความหมาย รูปแบบ ระดับ ปัจจัย ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยศึกษาความหมายและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 4) สร้างแบบสัมภาษณ์ 5) นำแบบสัมภาษณ์ให้

ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพ จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out) 6) แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาและสร้างขึ้นเพื่อเป็นแบบในการสนทนาแบบกลุ่มย่อย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ มีดังนี้ 1) ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การแปรผัน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง 2) สถิติเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ (1) วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรวัดดัชนีความสอดคล้อง (2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองและการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาค (3) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการตามจุดประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนร่วมทางการเมืองกับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูตรของเพียร์สัน 2) เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนร่วมทางการเมืองกับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิจัยดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกับพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	พฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมือง					
	การเลือกตั้ง	การสนับสนุนกิจการทางการเมือง	การจัดตั้งหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง	การเป็นผู้ประท้วงหรือผู้ร่วมชุมนุมทางการเมือง	การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง	รวม
ครูผู้สอน	.386**	.193**	.351**	.216**	.250**	.337**
เนื้อหา	.438**	.175**	.251**	.225**	.264**	.319**
วิธีการจัดการเรียนการสอน	.263**	-0.039	-0.016	.102*	.274**	.118*
บรรยากาศ	.354**	0.089	.168**	.183**	.324**	.256**
รวม	.456**	.137**	.239**	.230**	.344**	.326**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในตารางที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยรวม สัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมในทิศทางเดียวกันในระดับความสัมพันธ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .326$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยรวม สัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง ($r = .456$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ ด้านการสนับสนุนกิจการทางการเมือง ($r = .137$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำมาก ด้านการจัดตั้งหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง ($r = .239$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำมาก ด้านการเป็นผู้ประท้วงหรือผู้ร่วมชุมนุมทางการเมือง ($r = .230$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำมาก และด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง ($r = .344$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษารูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปผลการวิจัย ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

รูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การเลือกตั้ง	3.71	.77	ดี
2. การสนับสนุนกิจการทางการเมือง	2.85	1.18	ปานกลาง
3. การจัดตั้งหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง	2.72	1.12	ปานกลาง
4. การเป็นผู้ประท้วงหรือผู้ร่วมชุมนุมทางการเมือง	3.14	1.07	ปานกลาง
5. การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง	3.40	.84	ปานกลาง
รวมระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.16	.81	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2 พบว่า ระดับรูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมมีระดับรวมระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนร่วมทางการเมืองกับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณาความคิดเห็น พบว่าโดยภาพรวมมีระดับรวมระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งโดยรวมอยู่ในระดับดี พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการสนับสนุนกิจการทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการจัดตั้งหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเป็นผู้ประท้วงหรือผู้ร่วมชุมนุมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุวัฒน์ มัธยมนันท์ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีรูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไทยโดยการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ในระดับมาก รองลงมาคือรูปแบบการเข้าชื่อเพื่อเรียกร้องประเด็นสาธารณะ รูปแบบการร่วมชุมนุมทางการเมือง รูปแบบการร่วมประชุมหรือทำกิจกรรมของชุมชน รูปแบบการใช้ความรุนแรงทางการเมือง และรูปแบบการร่วมกิจกรรมขององค์กรทางการเมือง เป็นระดับท้ายสุดตามลำดับ สอดคล้องกับงานศึกษาของ รพีพร ธงทอง (2564) ที่ศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ของเด็กและเยาวชนไทยและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ของเด็กและเยาวชน โดยเก็บตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเป็นสถาบันสังคมที่มีความสำคัญรองจากสถาบันครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยนักเรียนเหล่านั้นมีคะแนนด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับดีมากโดยการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองรวมถึงการแบ่งปันข้อมูลผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์

2. การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เมื่อพิจารณาความคิดเห็นพบว่าโดยภาพรวมมีระดับรวมระดับการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมด้านครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับดี ดังข้อความเห็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มย่อยซึ่งนักเรียนมีความเห็นว่าครูสังคมศึกษามีข้อบ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยแก่นักเรียน เช่น เป็นครูที่เข้าใจ ใจกว้าง มีเหตุผล เคารพและยอมรับความแตกต่าง รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน รวมทั้งเป็นครูที่มีความสนใจในเหตุการณ์รอบตัว เข้าใจเหตุการณ์และปัญหาต่างๆ ในสังคม และกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ให้แก่นักเรียน สอดคล้องกับเจตคติอย่างประชาธิปไตย (Democratic Attitudes) ตามข้อเสนอของทิตินา แคมณี (อ้างใน รุจน์ ฤๅชา, 2555) อีกทั้งนักเรียนมองว่า พฤติกรรมของครูที่แสดงออกทางการเมืองสร้างความกล้าแสดงทางการเมืองให้แก่นักเรียนได้ โดยนักเรียนบางคนได้ยกตัวอย่างประกอบเกี่ยวกับวิธีการของครูสังคมที่แสดงออกทางการเมืองและประสบการณ์ความสนใจเมื่อมีครูหรือผู้ใหญ่เข้าใจตนเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองสอดคล้องกับข้อเสนอของพิมพ์นธ์ เตชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2557) ที่ยกตัวอย่างบุคลิกภาพครูที่สัมพันธ์กับการกระตุ้นการแสดงออกของนักเรียน เช่น เมื่อครูมีท่าทางยิ้มแย้ม นักเรียนก็จะแจ่มใส ครูเปิดโอกาส นักเรียนก็จะเกิดการคิดอย่างอิสระ ในแง่ของการมีลักษณะประชาธิปไตยก็เช่นกัน ดังที่ รุจน์ ฤๅชา (2555) ได้ข้อสรุปของการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกครูสังคมศึกษาในการเป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยแก่นักเรียนได้

การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับดี จากการสนทนากลุ่มย่อยนักเรียนให้ความเห็นว่า เนื้อหาวิชาสังคมในบางสาระ เช่น สาระหน้าที่พลเมืองเป็น

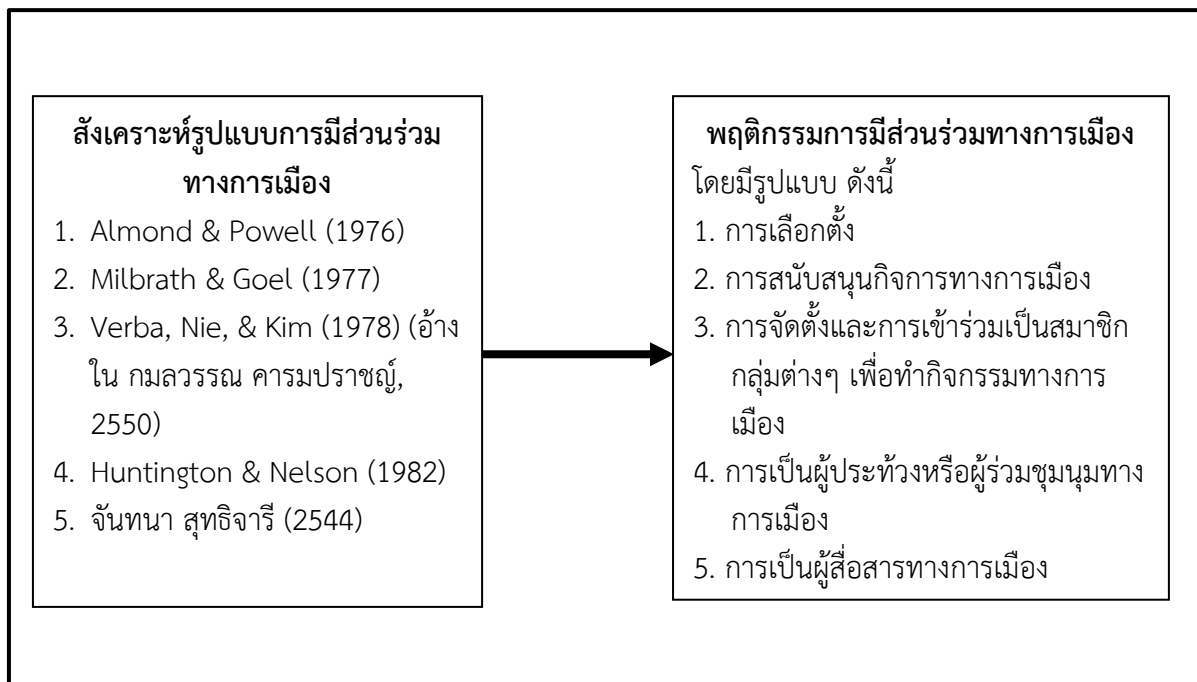
เนื้อหาที่ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง สิทธิ หน้าที่ สารประวัติศาสตร์โดยเฉพาะประวัติศาสตร์การเมือง มีบทบาทในการปูพื้นฐานความรู้ทางการเมืองให้แก่ นักเรียน แต่นักเรียนก็ยอมรับว่าการเข้าใจเนื้อหาของสาระอื่นในสังคมศึกษาที่เหลือ คือ ภูมิศาสตร์ ศาสนา และเศรษฐศาสตร์ทำให้นักเรียนสามารถมองสังคมในภาพรวมได้เข้าใจยิ่งขึ้น และนักเรียนเห็นว่า เนื้อหาทางการเมืองบางส่วนมีรายละเอียดน้อยเกินไป แต่ก็เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสนใจศึกษานอกห้องเรียนต่อไป สอดคล้องงานของวิจัยของอังฉรา อุทรศิริกุล (2561) ที่สังเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดระดับมัธยมศึกษา 1-6 เปรียบเทียบกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยตามแบบของพลเมืองตามแนวคิด Westheimer and Kahne ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสามารถสร้างพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยได้

การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการสนทนากลุ่มย่อยนักเรียนในแต่ละระดับชั้นให้มุมมองจากประสบการณ์เรียนวิชาสังคมที่แตกต่างกันโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถให้มุมมองที่ครอบคลุมมากกว่าเนื่องจากมีประสบการณ์มากกว่า เมื่อเทียบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พึ่งมีประสบการณ์ในการเรียนมาเพียงปีเดียว แต่โดยภาพรวมนักเรียนเห็นไปให้ทิศทางเดียวกันว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับบุคลิกครูผู้สอน นอกจากนี้นักเรียนได้ให้ข้อสังเกตว่ายังไม่มียุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษาที่จะให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนวิชาสังคมศึกษาคือการพลเมืองที่มีคุณภาพในแนวทางประชาธิปไตย ซึ่งอาจทำให้ระดับคะแนนด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าในด้านอื่นๆ

การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมด้านบรรยากาศโดยรวมอยู่ในระดับดี จากการสนทนากลุ่มย่อย การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ความเหมาะสมของโต๊ะและรูปแบบการจัดที่นั่งของนักเรียนและครู การจัดสภาพห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะแทบจะไม่มีผลต่อนักเรียนเลย แต่บรรยากาศทางจิตวิทยา เช่น การมีปฏิสัมพันธ์อย่างกัลยาณมิตร เคารพและให้เกียรติซึ่งกัน มีอิสระในความคิด การใช้เหตุผล และการแลกเปลี่ยนร่วมมือกัน ส่งผลกับนักเรียนที่จะเอื้อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีเจตคติและมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ซึ่งบรรยากาศทางจิตวิทยาดังกล่าวทำให้นักเรียนมีความปลอดภัยสบายใจที่จะกล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับวิธีการจัดการเรียนการสอนและบุคลิกครูผู้สอน สอดคล้องกับข้อเสนอของสิริวรรณ ศรีพหล (2526) ที่เสนอแนะการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนว่ามีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เป็นคนคิดเป็นทำเป็น มีเหตุผล มีเจตคติที่ดี และมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

องค์ความรู้การวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสังเคราะห์จากงานของนักรัฐศาสตร์ทั้งไทยและต่างประเทศซึ่งได้องค์ประกอบของรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพฤติกรรมของรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

1. การเลือกตั้ง หมายถึง ความถี่ในการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเพื่อลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การติดตามนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง ความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. การสนับสนุนกิจการทางการเมือง หมายถึง ความถี่ในการแสดงพฤติกรรมสนับสนุนกิจการทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การรณรงค์ชักชวนผู้อื่นให้มาสนับสนุนผู้นำทางการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนเองสนใจ การร่วมกิจกรรมที่มีจุดประสงค์ทางการเมือง การบริจาคหรือระดมทุนเพื่อกิจการทางการเมือง

3. การจัดตั้งหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง หมายถึง ความถี่ในการแสดงพฤติกรรมในการการจัดตั้งหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การก่อตั้งหรือเข้าร่วมกลุ่มทางการเมือง การติดตามช่องทางสื่อสารของกลุ่มการเมืองหรือบุคคลทางการเมือง

4. การเป็นผู้ประท้วงหรือผู้ร่วมชุมนุมทางการเมือง หมายถึง ความถี่ในการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประท้วงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การติดตามข่าวสารการประท้วง การเข้าร่วมชุมนุมกรณีความไม่เป็นธรรมในสังคม การเข้าร่วมชุมนุมในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงาน การตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมือง การร่วมลงชื่อคัดค้าน การคว่ำบาตร (boycott)

5. การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง หมายถึง ความถนัดในการแสดงพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง การส่งต่อ ข่าวสารทางการเมืองด้วยการเขียน ภาพเคลื่อนไหวหรือแบ่งปันรูปภาพ การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ครูและนักเรียนควรร่วมมือกันในการกำหนด วางแผน และดำเนินการให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามที่มุ่งหวัง โดยสามารถเริ่มต้นจากการสอบถาม ความสนใจหรือต้องการของนักเรียน

1.2 การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการทำความเข้าใจนักเรียน ซึ่งในระดับ โรงเรียนสามารถใช้เป็นกรอบในการสร้างแผนการศึกษาต่อ ในระดับห้องเรียนครูจะได้วางแผนการจัดการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยพื้นฐานของนักเรียนในหลายๆ ด้านเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ พฤติกรรมที่มีส่วนร่วมของนักเรียน เช่น อายุ ระดับชั้น ครอบครัว รายได้

2.2 ควรศึกษารูปแบบพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองจากกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพื่อ เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างกับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาจัดการเรียนรู้ ในวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กนกรัตน์ เลิศชูสกุล. (2564). สงครามเย็น (ใน) ระหว่างโบว์ขาว. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

กมลวรรณ คารมปราชญ์. (2550). การศึกษาอิทธิพลของการถ่ายทอดทางการเมือง จากครอบครัว สถาบันการศึกษา ที่ทำงาน และสื่อมวลชนที่ส่งผลต่อความนิยมเชิงทางการเมือง ความผูกพัน ต่อพรรคการเมือง และพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานรัฐวิสาหกิจ. คุชฎี นิพนธ์วิทยาสตรคุชฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัปฤทัย ปุณคนนท์. (2552). การปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ศึกษาผ่านหนังสือเรียนสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทนา สุทธิจารี. (2544). การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน: การมีส่วนร่วมของ ประชาชน. กรุงเทพมหานคร: วี เจ พรินติ้ง.

ณัฏฐนันท์ เลี้ยวไพโรจน์. (2561). จินตกรรม “ชาติไทย” ในแบบเรียนสังคมศึกษา ทศวรรษที่ 2500 - 2560. คุชฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ดวงแก้ว จันทรสระแก้ว. (2550). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษากลุ่มนักเรียนเพื่อประชาธิปไตย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล นิมนวล. (2559). การเมืองในแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2503-2551. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 หน้า 5-6 (27 ก.ค. 2542).
- พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2557). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุวัฒน์ มัชยมนันท์. (2561). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รพีพร ธงทอง. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ของเด็กและเยาวชน. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 16(1). 27-40.
- รุจน์ ฤชา. (2555). บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่าง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2526). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 13-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัจฉรา อยู่ทศศิริกุล. (2561). การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แอปเปิ้ล ไมเคิล. (2529). การศึกษาและอำนาจ [Education and power] แปลโดย สำลี ทองอิ้ว. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Almond, G. A. & Powell, G. B. (1976). *Comparative Political Today*. Boston: Little Brown and Company.
- Huntington, S. P. & Nelson, J. M. (1982). *Participation and Political Study*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Milbrath, L. W. & Goel, M. L. (1977). *Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics?*. Washington D.C.: University Press of America.
- NCSS. (2021). *National Curriculum Standards for Social Studies: Executive Summary*. From <https://www.socialstudies.org/standards/national-curriculum-standards-social-studies-executive-summary> Retrieved May 16, 2023.